

וקראת לשבת עונג

אלון מרין הכתב באגף ובסולת פלאו

גליון מס' 695

בהר בחוקותי

כ"ב באייר התשפ"ג

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סליבה ע"ה | לע"נ שלמה יחיאל בן שבה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהיה בת מנורה ע"ה

לע"נ מרן רשכבה"ג שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים זצוק"ל, מרן ראש הישיבה הגאון ר' שלום בן תופחה זצוק"ל והגאון ר' שמעון בן חביבה זצוק"ל

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

ברוך שומר הבטחתו

שמירת הבטחה ועמידה בדיבור היא מיסודות העם היהודי. גם אצל מרן זצ"ל ראינו היטב כיצד עמד בדיבורו ולא הסכים לשנות, אפילו כשהדבר היה כרוך בהפסד גדול!

בשנים הראשונות לנישואיו, היה מתגורר עם משפחתו בדירת חדר אחד. אחר שנולדו להם שני ילדים, וכבר המתינו להולדת הצאצא השלישי, הפכה הדירה להיות צרה מתמיד. שמו של מרן נודע לשם ולתהילה כבר אז, והנה קראו הרב הראשי לישראל, הרב בן ציון חי עוזיאל זצ"ל, והציע לו לכהן כרב ראשי ואב בית דין בקהיר. רבו של מרן - הגאון רבי עזרא עטייה זצ"ל - המליץ עליו בחום לתפקיד זה. מרן מצידו סיפר לחמיו על ההצעה שקיבל, אך זה שתק ולא אמר דבר. בתוך תוכו ידע כי אין ברירה, דירת החדר כבר נעשתה צרה מאוד, המשפחה עומדת לגדול, והמשרה שהוצעה למרן יש בידה לסייעו להיחלץ מן המצוקה.

כלום מאידך גיסא, לא יכול חמיו לשאת את הרעיון להתנתק מחתנו הגדול, ממעיינות תורתו ומרוחבו לבו ובמיוחד, כאשר מדובר במשרה בכירה בארץ עוינת, במדינה אויב. חמיו של מרן לא ידע להשית עצה בנפשו.

בלית ברירה, ברוב חפצו ורצונו שלא להפרד מחתנו הגדול, החל חמיו של מרן לחשב חישובים, קיבץ את כל חסכוניותו שהכין לעת זקנה, פנה לידידיו ונטל הלואות, וכך באישון לילה התדפק על דלת ביתם של חתנו ובתו.

הילדים כבר נמו את שנתם, ורק מרן עודנו רכון על ספריו, כהרגלו בקודש.

לתמיהתו של מרן, הניח חמיו על השולחן צרור של כסף ואמר: "יש כאן מאתיים וחמישים לירות, בהם תוכלו לשכור דירה בדמי מפתח, ולא תאלצו לנדוד לארץ נכר".

לשמע זאת, נענה מרן ואמר: "צר לי, אולם כבר נתתי את הסכמתי בענין זה, ולא אוכל לחזור בי עוד מדיבורי!"

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

לחיות כאן ולפזול לשם

בפרשת בחוקותי מובטחות הברכות באם נשמור את המצוות - והפכן, חלילה, באם נעבור עבירות. והמתבונן יראה, שהתוכחה נחלקת לשניים. בתחילה יבואו, חלילה, צרות רבות ורעות - בארץ עצמה, דבר וחרב ורעב ויגון, רחמנא ליצילן, בצורת ומגיפות. אך אם לא יועילו האיתותים, יבוא השלב השני: "ואתכם אזרה בגוים... ואתם בארץ אויביכם... והנשארים בכס ימקו בעוונם בארצות אויביהם", חלילה.

ונשאלת השאלה: מדוע? הן כל העונשים יכולים לבוא גם בארץ, ירחם השם, ומדוע להגלות לארצות נכר?

על שאלה זו ענה המגיד מדובנא זצ"ל במשל, והוא נוקב כל כך, וקולע כל כך למצב מוכר עד מאוד...

מעשה בעשיר, שהצטיין במצוות הכנסת אורחים, אך בהיותו "משכיל אל דל", ידע שאין טעמים של האנשים זהה. העניים סועדים בבולמוס, בהרבה לחם ותבשיל מהביל. תן להם צנון ובצל ודג מלוח, ולא יהיו מאושרים מהם. נימוסי שולחן לטורח עליהם. העשירים, שנקלעו לעיר הרגל עסקיהם ומבקשים לסעוד לבם, רגילים במאכלים מעודנים יותר, ומדקדקים בנימוסיהם. רגילים הם למערכת צלחות ומבחר סכינים ומזלגות, ואוכלים באיפוק ובעידון. נחרדים הם מאורח אכילתם ההמוני של העניים, מהושטת הידיים וליקוק האצבעות, מהבליסה הקולנית ומיצמוץ השפתיים. והעניים, מצידם, מביטים על ריסון הליכותיהם של העשירים בפליאה, והשימוש במזלג נראה בעיניהם כאדם בריא המקרטע על קביים! הואיל וכך, חילק העשיר את שולחנו: האורחים האמידים הוזמנו לראש השולחן, בסמוך אליו, שם ערכו את הצלחות כיאות, מוקפות מפיות סכינים ומזלגות, והגישו מעדנים מעודנים במנות מקושטות. והאביונים ישבו בסוף השולחן, שם הניחו לפניהם קדרות וכפות, כיכרות לחם וסירים מהבילים. קרעו העניים נתחים מן הלחם וטבלו בנזיד, ואכלו כהרגלם וכדי שבעם.

פעם ישב העשיר בראש השולחן, כהרגלו, ואורחים רבים הסבו לשולחן הארוך. נכנס לחדר אורח תוהה, לבוש בגדים נאים ואומר כבוד. האיר לו בעל הבית פניו, והזמינו ליטול ידיים ולשבת לצידו. נפעם האורח מן הכבוד, בירך וטעם, וראה כיצד מגישים צלחות זעירות של מבחר סלטים - ושם, בקצה האחר של השולחן, עורמים כיכרות לחם, הררי ירקות וקדרות מהבילות, והמסובין שם פושטים ידיהם וגורפים לפינוכותיהם. מיד גהר אף הוא על פני השולחן והושיט יד ארוכה, לתפוס צנון ובצל מלוא חופניו, ומילא מהם פיו. אמר לו בעל הבית: "התכבד נא, אדוני, ושב בקצה השני של השולחן!" נדהם האורח, כמעט השתנק מהאוכל שבפיו. בלע, ושאל בקול נפגע: "הזוהי הכנסת האורחים המפורסמת שלכם? האם כך רגילים אתם לפגוע בכבודו של אורח - לדחות אותו ממקומו, ולהגלותו לסוף השולחן?!" "אל נא באפך", הרגיעו המארח הנדיב, "אין אצלנו סוף שולחן. יש אצלנו שני חלקים לשולחן, וכסבור הייתי שאתה משתייך לחלק המעודן יותר."

משראיתי שאין הדבר כן, ואתה מואס במעדנים המעודנים המוגשים כאן וחושק במאכלים הגסים אשר שם, אמרתי בלבי: למה זה תטרח, ומדוע תתאמץ? מוטב שתעבור לשבת שם, ותאכל בנוחות כאוות נפשך מהמאכלים האהובים עליך, שיהיו תחת ידך!"

עד כאן המשל, והנמשל פשוט אף מובן: ארץ ישראל, ארץ הקודש היא. "אוויר נשמות אוויר ארצך", קרא עליה רבי יהודה הלוי זצ"ל. אין תורה כתורת ארץ ישראל, ואווירה מחכים. אין הנבואה שורה אלא בה, והיא הנחלה המתאימה לעם ישראל, שנאמר: "חבלים (חבלי ארץ ישראל) נפלו לי בנעימים, אף נחלת (הארץ) שפרה עליי".

כל זה טוב ויפה - אך מתי? כאשר באים אמנם לארץ הקודש לנצל את סגולת קדושתה, להרבות בה תורה, ולקיים בה מצוות. לחיות בה חיים יהודיים שורשיים בדרך האבות והמורשת הנפלאה המסורה לנו מדור דור.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם" (כו, ג).

מפרש רש"י: "שתהיו עמלים בתורה! מפורסם היה הגאון, רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק, בעמל התורה שלו ובשקידתו העצומה. בן עשר שנים היה, וכבר למד בכוחות עצמו ללא רב ומלמד. ימים ולילות ישב בבית המדרש שבעיירה והגה בתורה בכל כוחו. באותם ימים, סבל הילד מפצעים קשים ברגלו שהטרידוהו והכאיבו לו מאוד. אעפ"כ לא מש ממקומו ולמד בהתמדה. מבלי משים, תוך כדי לימוד, היה משפשף את רגליו באדמה כשדם שותת מפצעיו... כך חלפו להם ימים ושבעות, עד שבמקום נתהוותה גומה שנוצרה משפשוף רגליו הכאובות של המתמיד הקטן... שנים רבות לאחר מכן, עוד הראו זקני המקום לכל אורח את אותה גומה שהעידה כאלף עדים על עמל התורה מתוך מסירות נפש!

"והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי

לעם" (כו, יב).

מבאר רש"י: "אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם!"

ידוע הדבר – אמר רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, בעל ה"חפץ חיים" – שמלכות שמים היא כעין מלכות הארץ, ובמלכות הארץ מקובל, שכאשר המלך עובר באיזו עיר, מכינים מתחילה אנשים שיהיו ראויים לקבל את פניו.

אותם האנשים המוכנים לקבלת פני המלך, צריך שיהיו בהם שלשה דברים עיקריים, שאם יחסר אחד מהם לא יתאימו לתפקיד הרם: א. צריך שיהיה שלם באבריו ולא בעל מום. ב. צריך שיהיה מלובש במלבושי כבוד הראויים לפני המלכות. ג. צריך שיהיה חכם, כדי שיהא ביכולתו לענות למלך על מה שישאלנו.

כל שלשת העיקרים הללו – אמר ה"חפץ חיים" – שייכים גם כן בהקבלת פני מלכו של עולם יתברך. כי ידוע מה שכתבו בספרים הקדושים, שניתנו תרי"ג מצות כנגד רמ"ח אברים ושס"ה גידים שיש באדם, ואם האדם מקיים את התורה ותרי"ג מצותיה, אז הנפש היא שלימה בכל, אבל אם חס ושלום לא יקיים איזה מצות עשה, יחסר לו לעתיד לבוא אבר אחד כנגד מצוות עשה המיוחדת לו, ונעשה בעל מום לנצח.

וכן מהמידות הישרות שמטביע האדם בנפשו ומתנהג בהן בימי חייו, נבראים בעבורו מלבושי כבוד שהנפש מתלבשת בהן, כדי שיהיה ראוי לעמוד בהן לפני מלך הכבוד, שאם חלילה מידותיו מקולקלות גם מלבושי הנפש בזויים מאוד...

שלישית, על האדם לדאוג שתהיה לו ידיעה בתורה כפי שכלו, כדי שכאשר ישאלנו הקב"ה בתורתו יהיה לו מה להשיב.

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

ביטוח חיים

מעשה באברך שהחליט לנסות את מזלו ולהתפרנס מעבודה כסוכן ביטוח. הוא החל לשווק לאנשים בסביבתו פוליסה של ביטוח חיים, ובהמשך החל לעבור ממקום למקום ולמכור פוליסות של ביטוח חיים, כשהוא פועל בכל דרך לשכנע את הלקוחות לקנות את הפוליסה.

באחת הפעמים, הוא היה צריך לטוס לצורך עסקיו, ואחרי שהמטוס המריא הוא החל להסתובב בין הנוסעים ולהציע להם לקנות ביטוח חיים.

ניגש ליהודי אחד והציע לו לקנות את ביטוח החיים. היהודי דחה אותו ואמר שאינו זקוק לביטוח חיים משום שאין לו תוכניות למות בגיל צעיר. ניסה סוכן הביטוח לשכנע אותו שוב ושוב, עד שלבסוף הניח לו לנפשו.

כעבור דקות אחדות, החל המטוס לפתע לרעוד, הנורה המורה לנוסעים לחגור את חגורות הביטוח נדלקה, וקולו של טייס נשמע במערכת הכריזה: "נוסעים נכבדים, נא חגרו את חגורות הבטיחות, שימו לב איפה יציאת החירום הקרובה אליכם... אחת מכנפי המטוס עומדת להתנתק ממקומה ואנחנו נערכים לנחיתת חירום בלב האוקיינוס...".

פחד ורעדה אחזו בנוסעים, ואותו יהודי שמקודם הצהיר שאין לו תוכניות למות צעיר, מיהר לקרוא לסוכן הביטוח וביקש לחתום על הפוליסה, בחתימה אלקטרונית המועברת מיידית למשרדי החברה, כך שמשפחתו עוד תוכל ליהנות מכספי הביטוח אם חלילה יארע אסון.

כמה זה עולה? שאל בחטף את סוכן הביטוח רגע לפני שחתם והסוכן השיב לו: "בדרך כלל זה עולה 5,000 דולרים, אבל עבורך המחיר גבוה יותר, 6,000 דולרים". האיש התפלל, אבל לא רצה לבזבז זמן, הוא מיהר לחתום, ולאשר את העברה כספית של 6,000 דולרים.

כעבור דקות אחדות הודיע הטייס לנוסעים שהם יצאו מכלל סכנה: "חזרה לשגרה!", הוא הכריז, אין שום חשש, אנחנו נמשיך ונגיע בעזרת ה' ליעד בשלום... כעת ניגש אותו יהודי לסוכן הביטוח ושאל אותו: "אמור לי ידידי, למה המחיר של פוליסת הביטוח היה יקר יותר עבורי באלף דולרים נוספים???"

השיב לו סוכן הביטוח: "מה אתה חושב? הטייס עשה את כל ההצגה הזאת בחינם? נאלצתי לשלם לו אלף דולרים עבור השירות הזה...".

בבדיחה הזאת טמון אחד הסודות הגדולים של שיווק נכון. לגרום ללקוח לרצות לקנות! לשכנע אותו בצורה כזאת שהוא לא ירגיש ששכנעת אותו, הוא ירגיש שיותר ממה שאתה רוצה למכור לו – הוא רוצה לקנות ממך!!!

כך גם בתורה ומצוות. אנחנו צריכים לייצר אצל הילדים שלנו את הרצון לקבל, את הרצון לשמוע. שלא נצטרך להכריח אותם לשבת ליד שולחן השבת, אלא שהם עצמם ירצו לשבת ליד השולחן ולשיר זמירות. שהם עצמם יבקשו ויתחננו שנאפשר להם לבוא לבית הכנסת ולהתפלל.

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

קדוש אני (ב)

כשיהודי מכבד את מעמדו, ירגיש מעצמו שישנם

מקומות שבהם אסור לו להסתובב, ויש דיבורים שאסור לו לדבר, ויש אנשים שאיתם אסור להיות בקשר כי אנו הרי בני מלכים.

לעומת זאת, כמה עצוב לראות כאלו שאינם יודעים איזה אוצר טמון בתוכם. משולים הם לעני המחזר על הפתחים בעד פרוסת לחם בעודו עשיר כקורח. הם דומים לנסך, שאינו מודע לכך שאביו הוא המלך ומסתובב עם פשוטי העם עטוף בבלויי סחבות ומחטט בפחי האשפה.

אנו מכובדים! אנו לא מתגוללים ברפש ואיננו נוברי אשפתות. לא כל טינופת שגויי הארצות ואותם שלא טעמו טעם תורה עסוקים בהם ראשם ורובם, מתאים לבן מלך להתעסק בהם. ה"שפת אמת" אומר שיהודי שאינו מעריך את מעמדו עובר על